

Vás! Napište mi zase jednou a já Vám také jednou napíšu.
Váš Ferdinand Peroutka.

Jiř Kárnet – Ferdinand Peroutka: Jak vznikla Přítomnost

Přítomnost byl nejvýznačnější týdeník v Masarykově první republice. Jak vznikl, o tom hovořil jeho zakladatel Ferdinand Peroutka s Jiřm Kárnetem ve vysílání Svobodné Evropy v roce 1965.

Mr. Kárnet: Mně hrozně zaujalo, pane Peroutka, jak jste vypravoval, jak jste seznámil Karla Čapka s Masarykem. Ale ještě jsem se vás nezeptal, jak jste se s ním seznámil vy?

Mr. Peroutka: S Masarykem jsem se seznámil někdy v dubnu roku třináctet. Jednou jsem od něj dostal pozvání, abych přijel do Lán do jeho sídla. Přijel jsem tam, to bylo, myslím, asi týden nebo 14 dní od smrti jeho ženy. On se zrovna vrátil ze hřbitova, to bylo po prvé, kdy jsem ho viděl a měli jsme spolu dlouhý rozhovor. On hned na začátku mě řekl, proč mě volá a ptal se mě, jestli bych chtěl vydávat týdeník.

K: Ano, to se vědělo, že se to tak stalo. Myslím, že to bylo známé v Československu.

P: Tenkrát to nemohlo být známé, poněvadž do toho okamžiku to nebylo známé ani mně.

K: Ne, později.

P: Jo, později. Říkal mně, že na mě ho vlastně upozornil Švehla, tehdejší ministerský předseda. Já vím, proč ho asi upozornil. Já jsem tenkrát psal v pozitivním smyslu o úkolech státu, říkal jsem, že proti té četné opozici, že není možné stát a československý stát srovnávat s nějakým absolutním stavem, že abychom k tomu byli spravedliví, že ho musíme srovnávat se státy okolními a dívat se jestli my jsme lepší nebo horší. A já myslím, že právě tohle Švehlu zaujalo...

K: Ten realismus?

P: Totiž pozitivní naladění. On měl tenkrát velkou potíž s tím, aby sehnal pozitivně naladěné lidi. Tenkrát každý vlastně chtěl patřit do opozice. Jak víte opozičnost byla v českém charakteru od dob rakouských. Rakousko vychovávalo k opozičnosti až najednou byl samostatný stát...

K: Lidé se nepřeorientovali.

P: Lidé k tomu neměli dost času a zkrátka byla jedna velká nouze o lidi, kteří byli ochotni se na to dívat trochu pozitivně.

K: Kam jste tenkrát psal?

P: Tenkrát jsem byl ještě redaktorem *Tribuny*.

K: Ano, vy jste byl šéfredaktorem *Tribuny*. Tenkrát už.

P: V té době, myslím, že ještě v té době. Já jsem se toho potom vzdal, poněvadž jsem se připravoval na činnost v *Přítomnosti*.

K: A Masaryk vás už znal z vašich článků?

P: Já nevím, jestli mě Masaryk tenkrát znal. Jak vám říkám, on mně řekl: „Mně vás doporučil Svehla.“

K: Pak přišel ten návrh založit týdeník.

P: Já ani nevím, jak jsem tenkrát na to odpověděl. Myslím, že jsem požádal o nějakou dobu na rozmyšlenou, no a pak jsem odpověděl pozitivně.

K: A dal vám na to peníze?

P: A dal na to nakonec peníze, dal na to milión korun.

K: To se tolik potřebovalo?

P: Já nevím, jestli se to spotřebovalo, ale rozhodně na to dal ty peníze. Ono se těch milión korun spotřebovalo na jiné věci jiným způsobem. Tedy já nevím, kolik spotřebovala *Přítomnost*.

K: Ale *Přítomnost* byla zase brzy soběstačná, ne?

P: Já nemyslím, že brzo. Pokud se pamatuji, snad až po 3 – 4 letech, ne dříve.

K: Tu dohodu, že tu *Přítomnost* dostáváte bez jakýchkoliv podmínek, ale bavili jste se o tom, ne co píšete, co tam vydáváte – debatovali jste?

P: No, to jsme o tom předem nedebatovali – víte, nějak to mezi náma bylo tak, že jsme cítili, že nepotřebujeme mnoho o tom debatovat, co se má dělat!

K: Že si rozumíte?

P: Že si nějakým způsobem rozumíme. Ono to nebylo zcela tak pravda, že si rozumíme, víte! Poněvadž se později ukázalo, že Masaryk měl na to, ne na obsah, já nemyslím na ideový obsah toho časopisu –

K: Formálně –

P: Ale na formu toho časopisu, že měl značně jiné názory. On podle toho, jak to bylo ve starých realistických časopisech, on chtěl, aby v tom časopise byly rubriky, víte, přesný rubriky, například politika, literatura, náboženství, sociologie, víte, aby tam vždycky o všech knihách bylo aspoň kratičce referováno, že vyšly a krátce jenom, aby čtenář věděl, co! Dělalí jsme úplně jinou koncepci v tom, já jsem myslel, že je dobře mluvit, mlčet o knihách, které za mnoho nestojí, které nezasluhují pozornosti a vždycky si vybrat nějakou knihu, která je vždycky událost. Nebo i v politice nezabývat se tím, že bychom dali přesně chronologický výpočet událostí za týden nebo za čtrnáct dní nebo za měsíc, nýbrž když je větší politická událost, tak se k ní obrátit a probrat ji důkladně.

Proto já také místo toho, abychom v *Přítomnosti* referovali o každé knize, já jsem někdy o nějaké knize často referoval tak dlouho, že to vydalo na tři čtyři čísla na pokračování! Víte, a v tom jsme nesouhlasili a to nás trošičku rozvedlo. Potom –

K: To vám přímo říkal? Jako? Mluvili jste o tom?

P: Jo, tak poříd, že by tam měly být rubriky, to si přál, ale to tak málo odpovídalo mé představě zase, že v tom jsem ho neposlech! A nakonec myslím, že to skončilo tak, že ačkoliv my jsme osobní mezi styk, mezi náma byl pořád dobrý a velmi dobrý, dokonce, když jsem začal psát svou knihu *Budování státu*, to jsem u něho byl velmi často, poněvadž on mi dával všechnen lidský materiál, všechny svoje vzpomínky v té době a tak dále.

K: To se mu líbilo, že, co píšete?